

Някои случаи на връщане и задържане на гаранции за участие

Законът за обществените поръчки съдържа някои мерки за защита правата на субектите, участващи в процеса на възлагане на обществени поръчки. В интерес на кандидатите и участниците е въведената забрана за възложителя да прекратява процедурата без да е налице някое от основанията, посочени в чл. 39, ал. 1 ЗОП, респ. чл. 24, ал. 1 НВМОП. Неспазването на това изискване е скрепено с възможност за търсене на административнонаказателна отговорност /чл. 131, ал. 1 ЗОП/. Възложителят от своя страна, при организирането и провеждането на всяка процедура разходва средства и време, което се оправдава от очакванията му да сключи договор за удовлетворяване на определена своя потребност. Ето защо, в закона е установено задължително представяне на гаранция за участие, която има обезпечителна функция по отношение намеренията на кандидатите и участниците.

Условията и редът за задържане и освобождаване на гаранциите за участие са уредени в чл. 61 и 62 ЗОП.

В зависимост от броя етапи на провеждане, процедурите по ЗОП условно се делят на:

- едноетапни – открита процедура, процедура на договаряне без обявление;
- двуетапни – ограничена процедура, процедура на договаряне с обявление;
- триетапна – състезателен диалог.

В съответствие с това, гаранция за участие се представя с подаването на заявлението или офертата.

Едноетапните процедури, макар и условно, също се провеждат на етапи, тъй като работата на комисията преминава през следните последователни фази:

1. проверка на съдържанието на плика с офертата, с цел да бъде установено дали в него се съдържат всички документи, които участникът твърди, че е приложил;
2. допускане на участниците;
3. разглеждане на офертите по същество, на който етап комисията отваря и ценовите предложения на участниците.

При двуетапните процедури може да се приеме, че заявлението за участие обхваща първите две от посочените по-горе фази, а офертата – третата. В този смисъл заявлението и офертата са части от един цялостен процес на оценяване, още повече, че съгласно чл. 82, ал. 2 ЗОП, в офертата си участникът може да не представя повторно документите, които е представил в заявлението за участие.

До изтичане на крайния срок за получаване на заявления или оферти всеки кандидат или участник може да оттегли подадено заявление или оферта. В тези случаи, макар в ЗОП да няма изрична разпоредба, внесената гаранция за участие следва да му бъде върната. Ако заявлението /офертата/ не бъде оттеглено и срокът изтече, се приема, че кандидатът /участникът/ не се отказва от участието си в

процедурата. След този момент той не може да прекрати участието си без да понесе съответните неблагоприятни за него последици.

От изложеното може да се направи извод, че при двуетапните процедури неявяването на втория етап на практика е отказ от участие, и може да се отъждестви с оттегляне на заявлението след изтичане на срока, в който това действие може да бъде извършено. При тази хипотеза действията на възложителя по отношение на гаранцията за участие не са регламентирани в ЗОП, но предвид изложените по-горе съображения, възложителят може да задържи внесената от кандидата гаранция.

Като частен случай на изложеното е хипотезата, при която след получаване на допълнителни документи с поканата за представяне на оферти /чл. 80, т. 3 ЗОП/ кандидатът установи, че не може да удовлетвори изискванията на възложителя и не е в състояние да изпълни поръчката. Отказът от подаване на оферта в този случай не е по волята на кандидата, а е поради обстоятелства, които не са му били известни при подаване на заявлението за участие. При тази хипотеза би следвало възложителят да върне на кандидата внесената гаранция за участие.